

Såtidpunktsförsök med insektsbekämpning i höstvet

Peder Wærn, Växtskyddscentralen, Uppsala

Skador av fritfluga, vetedvärgsjuka och rödsotvirus noterades bara i försöken i Sveaområdet. Angreppen som var svaga förekom framförallt vid den tidiga såtidpunkten. Effekten av betning var mycket bra, men även pyretroidbehandlingen hävdade sig förhållandevis väl. På grund av den varma hösten 2001 utvecklades den sena sådden bra och gav i genomsnitt likvärdigt resultat som tidig sådd och obehandlat. Däremot var skördresultatet sämre vid normal såtidpunkt på grund av blöta och otjänliga såförhållanden.

Tidig sådd av höstvet på hösten medför ökad risk för angrepp av bl a vetedvärgsjuka och fritfluga. Erfarenheter under senare år visar på stora skördeförluster förorsakade av dessa skadegörare lokalt i Mellansverige. Därför startades en försöksserie hösten 2000 för att belysa effekten av såtid, betning och pyretroidbehandling på hösten. Hösten 2001 utlades också sex försök med liknande plan i samma områden. Sorten var Kosack i alla försöken. Tre såtidpunkter jämfördes och vid den tidiga såtidpunkten testades även betning, med en inte registrerad insekticid, och pyretroidbehandling vid 1,5 bladstadiet, samt kombinationen pyretroidbehandling vid 1,5 bladstadiet och Tilt Top vid DC 13-21.

Skador av fritfluga, vetedvärgsjuka och rödsotvirus i Svea men inte i FiV och ÖSF

På grund av dåliga väderförhållanden utfördes sådd vid normal tidpunkt under svåra

betingelser och framförallt i de västsvenska försöken. Det är förklaringen till de låga skördarna i detta led. Det var ovanligt varmt i oktober vilket troligen är en förklaring till att sen sådd hävdade sig relativt bra, men att sorten var Kosack har säkerligen också betydelse här.

De fångstskålar som fanns utplacerade under höst och vår i försöken visar på små eller inga förekomster av randiga dvärgstritar, den insekt som överför vetedvärgvirus, under hösten i FiV- och ÖSF- området. I Svea fanns det däremot relativt gott om stritar. Vårfångsterna var små i alla områden och indikerade också att stritarna utvecklades relativt sent. Fritflugor förekom i större mängder bara i Brunnbyförsöket, men skadorna blev små. Väderleken var ej gynnsam för äggläggning vid den kritiska tidpunkten.

Inga skador av vare sig fritflugor eller vetedvärgsjuka uppmärksammades i försöken i FiV och ÖSF. I försöket på Forsa i Östergötland visade dock Elisatest på växtprover att plantor i den tidiga obehandlade sådden var virusmittade. Detta kanske delvis kan förklara merskörden för bekämpning i detta försök. Det relativt stora merutbytet i Östertomten är svårförklarat.

Det var endast i försöket på Ölsta som synliga skador av vetedvärgsjuka fanns. Här fanns också rödsotvirusangripna plantor liksom på Brunnby. Angreppen var dock relativt små. Betningen hade bättre effekt än sprutning med pyretroid på såväl vetedvärgsjuka som rödsot. Förekomsten av rödsotvirus var större vid den tidiga såtidpunkten än vid de båda senare, vilket indikerar att spridningen framförallt skett tidigt under hösten.

Tabell 11. Insektbetning och pyretroidbekämpning i tidigt sått höstvetete 2002. Sex försök i FiV, ÖSF och Svea. Sort Kosack. L13-1034

Behandling	Dos l/ha	DC	Sådd	Skörd kg/ha							Rel. tal
				Olsta	Brunnby	Runsö	Forsa	L Bju-rum	Öster-tomten	Medel-tal	
Obehandlat			Tidig	4930	6140	6210	6490	7000	6850	6270	100
Betning Bay I 003			Tidig	+770	+140	-50	+360	+230	+520	+330	105
Beta-Baytroid	0,4	11	Tidig	+80	+370	+20	+140	+130	+160	+150	102
Beta-Baytroid+	0,4+	11+									
Tilt Top	1,0	20	Tidig	+190	+50	+0	+370	+280	+230	+190	103
Obehandlat			Normal	+220	+40	-240	+20	-2780	-540	-550	91
Obehandlat			Sen	-330	+160	+110	-80	+370	+10	+40	101
Län				AB	U	D	E	"R"	"R"		
Såtid	Tidig			31/8	3/9	30/8	2/9	31/8	31/8		
	Normal			19/9	26/9	8/9	7/9	13/9	13/9		
	Sen			28/9	26/9	21/9	18/9	25/9	25/9		
LSD				470	310	210	240	630	390		

Tabell 12. Insektbetning och pyretroidbekämpning i tidigt sått höstvetete 2002. Två försök i Svea. Graderingsresultat. L13-1034.

Behandling	Dos l/ha	DC	Sådd	Ölsta			Brunnby	
				Fritfl. %	Rödsot pl/m ²	Vetedvärgsjuka, %	Fritfl. %	Rödsot pl/m ²
Obehandlat			Tidig	3	2,6	16,3	4,8	1,1
Betning Bay I 003			Tidig	0,7	0,2	0,3	0,8	0,5
Beta-Baytroid	0,4	11	Tidig	0,8	2,4	5,3	0	0,9
Beta-Baytroid+	0,4+	11+						
Tilt Top	1,0	20	Tidig	1	3,2	5,5	0,3	0,8
Obehandlat			Normal	0	0,1	0,5	0	0,1
Obehandlat			Sen	0	0,1	1,8	0	0,1

Den förhållandevis stora merskörden för betning, särskilt på Ölsta, får framförallt tillskrivas effekt på vetedvärgsjuka. Ett svagt, icke signifikant, merutbyte fanns för svampbehandlingen i FiV-området och i ett av för-

söken i ÖSF-området. I medeltal fanns dock inget merutbyte för Tilt Top. En orsak till förekomsten av vetedvärgsjuka vid de sena sådderna är sannolikt att virusspridning skett mellan parcellerna på våren.